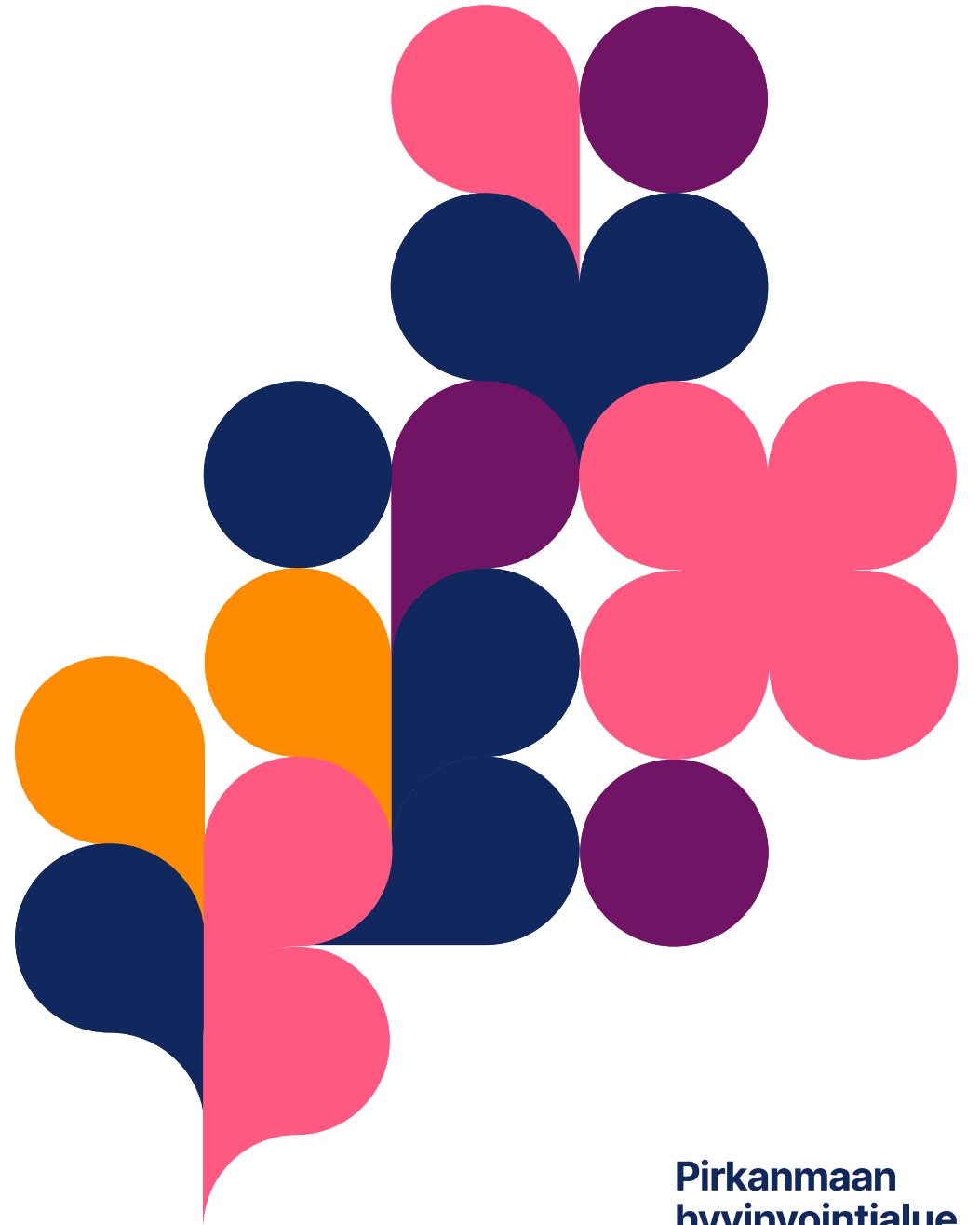

Pirkanmaan hyvinvointialueen tekoälypolitiikka

Tulevaisuus- ja strategiavaliokunta

22.10.2024

Hyväksyntäprosessi

- Tekoälyfoorumi, 20.9.2024
- Tietosuoja ja tietoturvan ohry, 11.10.2024
- Digitalisaation palvelutuotannon ohry, 15.10.2024
- Hyvinvointialueen johtoryhmä, 22.10.2024
- Tulevaisuus ja strategiavaliokunta, 22.10.2024
- Aluehallitus, xx.xx.

Tausta ja tarkoitus 1/2

Tekoälypolitiikassa otetaan kantaa tekoälyn hyödyntämiseen Pirhan palvelujen tuottamisessa.

- Määrittelee periaatteet, tavoitteet, vastuut sekä seurannan ja valvonnan.
- Tukee hyvinvointialueen strategian toimeenpanoa.
- Täydentää tietosuoja- ja tietoturvapolitiikkaa.
- Täydennetään yksityiskohtaisemmilla tekoälyn hyödyntämistä koskevilla periaatteilla, ohjeilla ja päätöksillä.

Tausta ja tarkoitus 2/2

Vaatimustenmukaisuuden varmistaminen

- Tekoälyasetusta (2024/1689) aletaan soveltaa 2.2.2025–2.8.2027, myös kansallinen toimeenpano on käynnistynyt.
- Varmistetaan jo siirtymäaikana, että Pirkanmaan hyvinvointialue, Istekki ja järjestelmätoimittajat täyttävät vaatimukset.

Tarkoituksenmukainen hallintamalli

- Hyödynnetään olemassa olevia prosesseja ja hallintamalleja.
- Varmistetaan, että tekoälyn käyttöönotto ei vaaranna tietosuojaa ja -turvaa.

Poiminta määrittelyistä

- **Tekoälylle** ei ole ollut vakiintunutta määritelmää, mutta sille on tunnistettu seuraavia ominaispiirteitä:
 - kyky suorittaa toimintoja, joita pidetään ihmisen älykkyyttä vaativina,
 - kyky itsenäiseen, autonomiseen toimintaan,
 - oppivuus, eli kyky olla vuorovaikutuksessa ympäristöstä tulevien signaalien ja datan kanssa ja sopeuttaa toimintaansa niiden mukaan suhteessa järjestelmän aiempaan toimintaan ja tuotoksiin,
 - pyrkimys toteuttaa ihmisen järjestelmälle antamaa tavoitetta ja tuotosta tavalla, joka optimoi tulokset.¹

Ohjaavat säädökset

- **EU-lainsäädäntö**
- Euroopan unionin perusoikeuskirja
- Tekoälyasetus (2024/1689)
- Asetus lääkinnällisistä laitteista (2017/745)
- Asetus in vitro -diagnostiikkaan tarkoitetuista lääkinnällisistä laitteista (2017/746)
- Datanhallinta-asetus (2022/868)
- Datasäädös (2023/2854)
- Yleinen tietosuoja-asetus (2016/679)
- **Kansallinen lainsäädäntö**
- Hallintolaki (434/2003)
- Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019)
- Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019)
- Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta (304/2003)
- Laki lääkinnällisistä laitteista (719/2021)
- Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä (552/2019)
- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994)
- Tietosuojalaki (1050/2018)
- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
- **Suosituksien ja ohjeiden**
- UNESCO:n suositus tekoälyn etiikasta
- Euroopan komission nimittämän tekoälyä käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän ohjeet ja suositukset
- Digi- ja väestötietoviraston oppaat tekoälyn vastuullisesta hyödyntämisestä ja tekoälyjärjestelmien turvallisesta kehittämisestä

Poiminnot tekoälyn käytön periaatteista 1/2

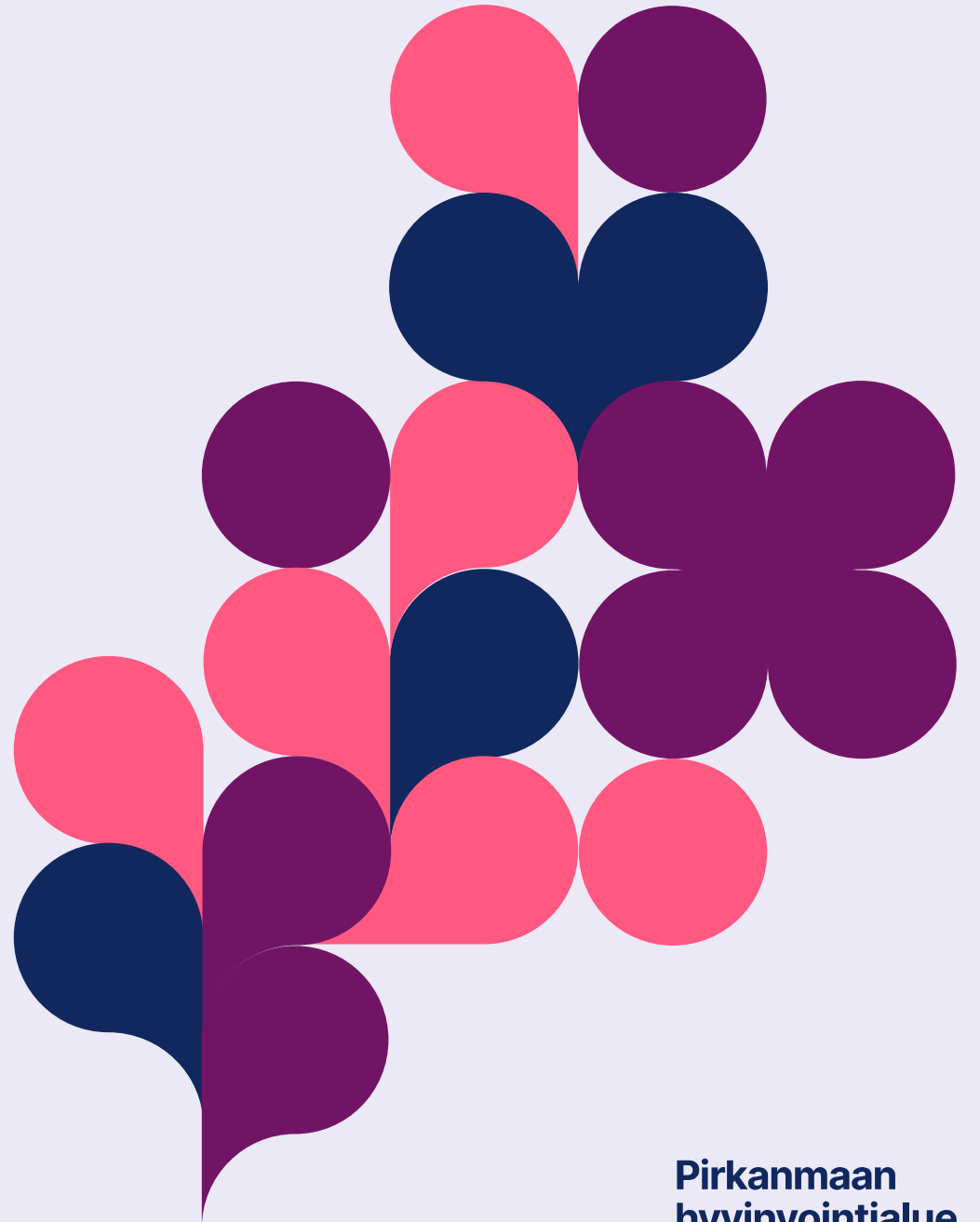
- Ihmiskeskeisyys
 - Ratkaisuvaihtoimissa asiakkaat ja henkilöstö ovat keskiössä, tekoäly toimii heidän tukena ja avustajanaan. Palveluissa tarjotaan aina mahdollisuus asiointiin ihmisen kanssa.
 - Tekoälyn tuotokset tarkastaa ja arvioi ihminen ennen käyttöönottoa ja/tai käytön aikana, ja tekoälyratkaisujen toimintaa seurataan.
- Vastuullisuus
 - Tekoälyä hyödynnetään Pirkanmaan hyvinvointialueen eettisten toimintaperiaatteiden mukaisesti. Ratkaisuvaihtoimissa huomioidaan myös ympäristö- ja yhteiskunnalliset vaikutukset, kuten sähköntuotantotapa ja raaka-aineiden alkuperä.
- Läpinäkyvyys
 - Asiakkaita ja henkilöstöä informoidaan avoimesti ja selkeästi, kun he asioivat tai työskentelevät tekoälyavusteisen järjestelmän kanssa. Myös tekoälyllä tuotettu sisältö merkitään selkeästi tekoälyllä tuotetuksi.
- Oikeudenmukaisuus ja syrjimättömyys
 - Tekoälyn käytössä huomioidaan ihmisten moninaisuus sekä tekoälyllä käsiteltävän datan merkityksellisyys ja edustavuus. Tekoälyn käyttämisestä ja tuottamasta aineistosta pyritään havaitsemaan ja hallinnoimaan vinoumat, jotka voisivat aiheuttaa epäoikeudenmukaisia tai syrjiviä tuotoksia.

Poiminnot tekoälyn käytön periaatteista 2/2

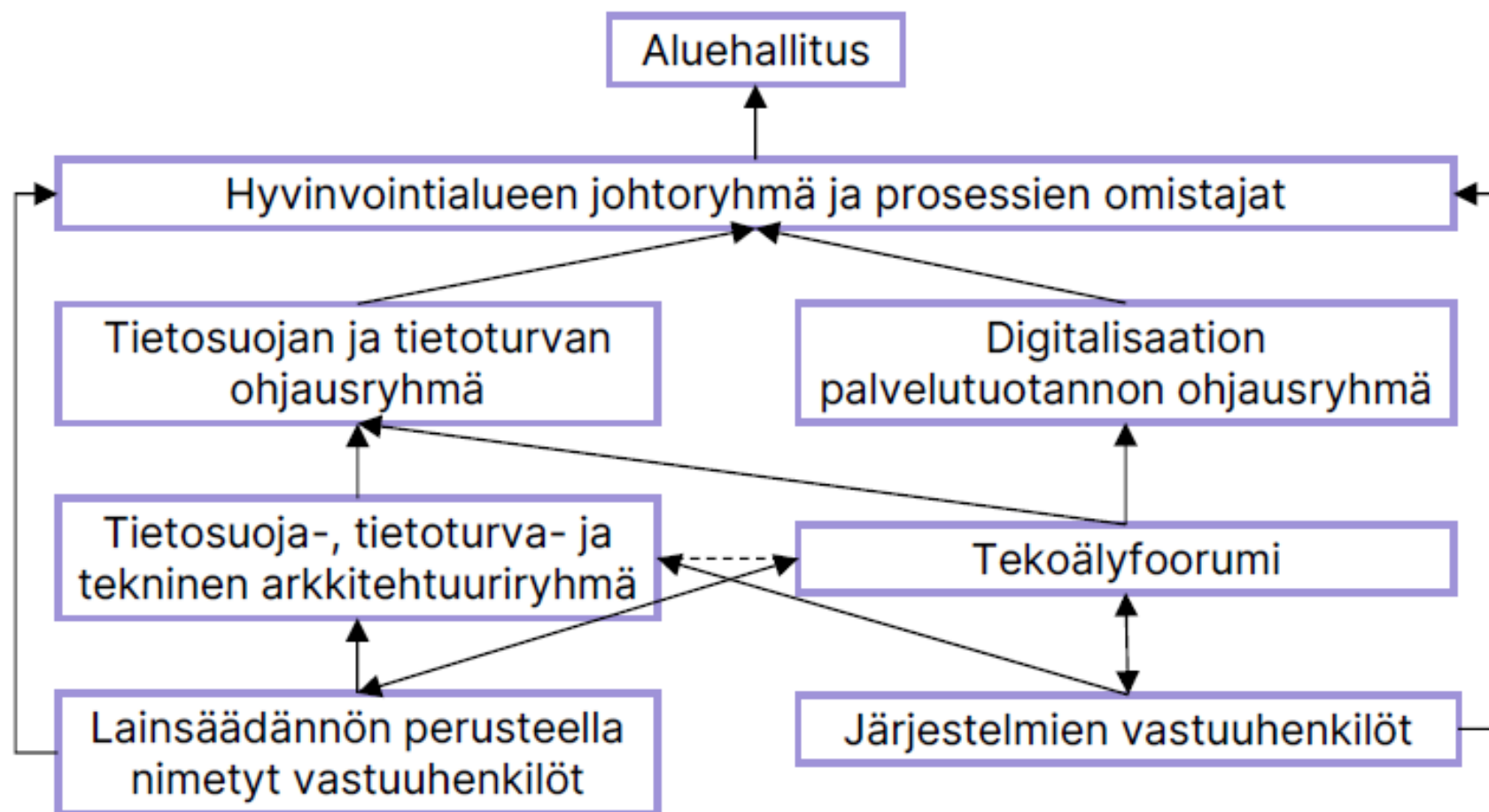
- Tietoturvan ja tietosuojaan vaatimusten toteutuminen tietojärjestelmissä sekä muissa ICMT-ratkaisuissa on auditoitava ennen järjestelmän käyttöönottoa.
- Tekoälyasetuksen vaatimuksia on noudatettava, ml. vaatimukset suuririskisiin tekoälyjärjestelmiin liittyen.
- Siirtymäaikana, ennen kuin tekoälyasetusta aletaan soveltaa, tietoturva-arvioinnissa arvioidaan järjestelmätoimittajan kyvykkyys saattaa järjestelmänsä em. vaatimusten mukaiseksi.
- Ennen suuririskisen tekoälyjärjestelmän ensimmäistä käyttökertaa hyvinvointialueen täytyy laatia **perusoikeusvaikutusten arviointi**. Perusoikeusvaikutusten arviointi voidaan laatia joko erikseen tai **tietosuojaan vaikutustenarvioinnin yhteydessä**.
- Käyttöön otetun **tekoälyjärjestelmän toimintaa on seurattava**. Hyvinvointialue **valvoo** varsinkin suuririskisten tekoälyjärjestelmien **syöttötietoja** sekä **säilyttää** niiden automaattisesti tuottamat, hallinnassaan olevat **lok tiedot** lainsäädännön ja lokiperiaatteen mukaisesti. Tekoälyjärjestelmien **riskienhallinta** toteutetaan hyvinvointialueen riskienhallintasuunnitelman mukaisesti ja **osana tietosuoja- ja tietoturvariskien hallinnan prosesseja**.

Poiminnat tekoälyn hallintamallista

Tekoälypolitiikan liite 2

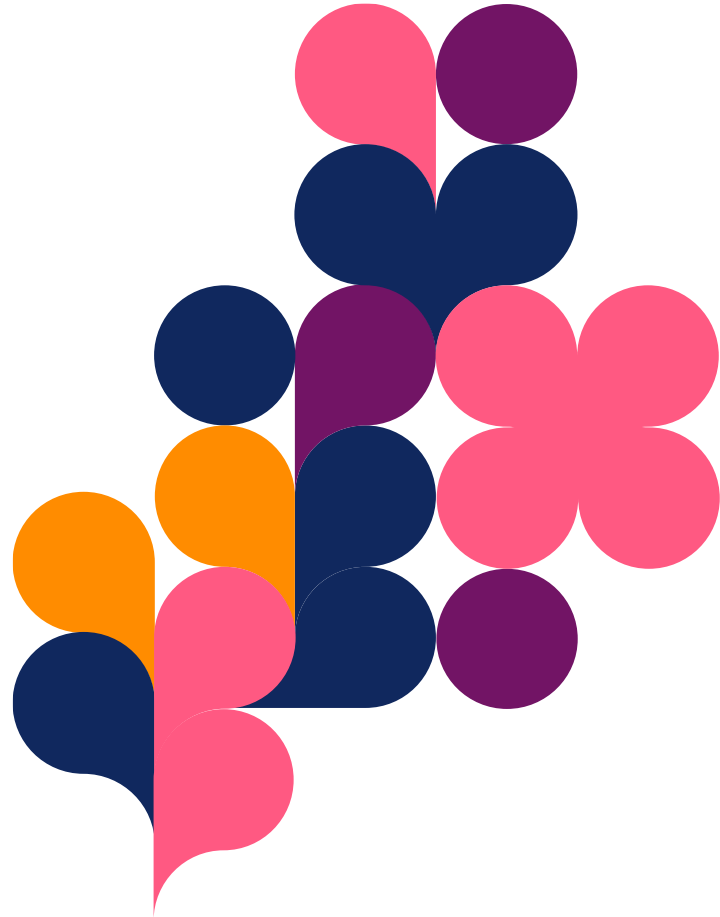
Organisaatio

Prosessien omistajien vastuut

Vastaava johtajaylilääkäri	Vastaava sosiaalihuollon johtaja	Henkilöstöjohtaja	Hallintojohtaja
Terveystietojärjestelmän tiedot ja prosessit	Sosiaalihuollon tiedot ja prosessit	Henkilöstöhallinnon tiedot ja prosessit	Hallinnon tiedot ja prosessit
Pelastusjohtaja	Talousjohtaja	Konsernipalvelujohtaja	Tukipalvelujohtaja
Pelastuslaitoksen tiedot ja prosessit (pl. ensihoito)	Talous- ja laskentapalveluiden tiedot ja prosessit	Konsernipalvelujen tiedot ja prosessit (pl. hallinto, henkilöstö ja talous)	Tehtäväalueen tiedot ja prosessit (pl. talous- ja laskentapalvelut)

Prosessin omistaja omistaa prosessissaan käsiteltävän tiedon ja vastaa, että niitä käsitellään lainsäädännön sekä hyvinvointialueen periaatteiden ja ohjeistusten mukaisesti. Prosessin omistaja voi hyväksyä tai hylätä suuririskisen tekoälyjärjestelmän käyttöönoton tai päättää keskeyttää sen käytön prosessissaan tietojärjestelmän vastuuhenkilön esityksestä.

Yhteystiedot

Emil Ackerman
Tietojohtaja
Tietojohtamisen toimialue
emil.ackerman@pirha.fi
[@ackermanemil](#)
pirha.fi

